

figyelőszolgálat

Ebben a rovatban folyamatosan közöljük a külföldi szaklapok műszaki könyvtárakat érdeklő folyóiratcikkeit, továbbá a könyvtártudományi és dokumentációval foglalkozó szakkönyvek ismertetését.

.o.

K Ö N Y V S Z E M L E

24/K

RÓZSA György: A társadalomtudományi kutatás és a tudományszervezés tájékoztatási problémái. Bp. 1965. Akad.K. 174 p. 10 t.

Rózsa György könyvének több részlete megelőző publikációkban, illetve kandidátusi értekezésében már napvilágot látott. Egy kötetbe való összegyűjtésük és kiegészítésük igen hasznos volt, mert a szerző olyan problémákat tárgyal, amelyek a társadalomtudományi, illetve tudományszervezési dokumentáción túlmenően a tudományos tájékoztatás egésze szempontjából is igen fontosak, időszerűek.

A könyv 4 fő fejezetre tagozódik. Az első fejezet a tudományos tájékoztatási problematika társadalmi, történeti kialakulásáról szól; elemzi a tudomány közvetlen termelőerővé válásának folyamatát a tudományos tájékoztatás szempontjából, a szakirodalom növekedésének arányait, következményeit, a tudományos tájékoztatás költségarányait, kutatási irányait; foglalkozik a nemzetközi együttműködés problémáival a társadalomtudományi tájékoztatás területén, továbbá a társadalomtudományi tudományos tájékoztatás osztályozási problémáival. A második és elméleti szempontból a legérdekesebb fejezet a kutatás és a tudományos tájékoztatás közti ellentmondásokat vizsgálja. 11 alapvető ellentmondást állapít meg tézisszerűen és ezeket röviden megvilágítja, majd feltárja a kutatás és a tudományos tájékoztatás közötti ellentmondások jellegét. A harmadik fő fejezet a tudományszervezés dokumentációs rendszerezésének kérdéseiről szól; ismerteti a tudományos és technikai forradalom, a tudományszervezés és a tudományszervezési dokumentáció összefüggéseit; a tudományszervezési dokumentáció körét, rendszerezését, jellegzetességeit. A rendszerezést szinoptikus táblázatban is bemutatja. A negyedik fejezet a társadalomtudományi tájékoztatás egyes konkrét eszközeiről és módszereiről ad áttekintést. Foglalkozik az állománygyarapodási jegyzékek funkcióival, szerkesztésükkel, különös tekintettel a társadalomtudományi könyvtárakra; a

lapkivágat-archivum tájékoztatási funkcióival és a földrajzi katalógus szerepével a társadalomtudományi tájékoztatásban. Végül a kötet facsimile formában válogatott szemelvényeket közül gyarapodási jegyzékekből.

Rózsa György műve igen alapos kutatómunkáról tesz tanúságot, téziseit mindig szabatosan, világosan fejezi ki. Kár, hogy nem minden felvetett problémát elemez ugyanazzal a mélységgel; különösen szívesen vettük volna a tudományos tájékoztatás tudományelméleti, rendszertani problémáinak bővebb kifejtését és ezzel összefüggésben az e kérdéseket vizsgáló szakirodalmi forrásokra bővebb utalásokat.

Szóvá tesszük, hogy a tudományos tájékoztatás hazai szakirodalmában uttörő jellegűnek számító mű mindössze 800 példányban jelent meg. /Gy.P./

P O L Y Ó I R A T S Z E M L E

306

001.815:65.011.54

A tárgyszerinti mutatók gépi előállításával kapcsolatos problémák. - /O problematike algoritmicsezki szosztavljaemüh predmetnüh ukazatyalej/ - JAKUSIN, B.V. - NTI, 5.sz. 1965.máj. 22-25.p.

A tárgymutatók összeállításának folyamata és ennek megfelelően a gépi előállítás problematikája 2 fő pontban foglalható össze: Az alapvető fogalmak kiemelése a szövegből, és e fogalmaknak a tárgymutató rubrikáiba történő beépítése. Elsősorban a rubrikák készítésének kérdésével foglalkozik, melynek két alapvető módszere ismeretes: a rubrikákat vagy szövegkörnyezetükkel együtt kiemelt fogalmak, vagy pedig különálló vezérszavak alá besorolt referátumok képezik. Általános jellegű blokk-sémákban rögzíti e két módszer főbb lépéseit: 1. a dokumentumok feldolgozása után kiemelik a szövegből a tárgyi jellemzőket, s azokból készítik el a mutatót; 2. a szöveg tárgyi jellemzőit összehasonlítják a rubrikák vezérszavaiként felhasználni kívánt és már előre meghatározott fogalmakkal, s a szövegeket /referátumokat/ ily módon előírt rubrikákba gépi uton sorolják be. Mindkét eljárással kapcsolatban már számos kísérletet folytattak, főleg az Egyesült Államokban, melyeket röviden összefoglal, jellemezve előnyeiket és hátrányaikat. /V.P./

307

002.35:023.5:061.2/100/

Szövetkezeti könyvtárosok és dokumentalisták nemzetközi szervezete. - /International Working Party of Co-operative Librarians and Documentation Officers/ - SCHNABL, L. - Tidskrift för Dokumentation, 21.k. 1.sz. 1965.jan.-febr. 1-3.p.

702